

4471

M. Salih UZUN
DP İzmir Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Enerji Bakanı Sayın Alparslan BAYRAKTAR tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 20.09.2023

M. Salih UZUN
İzmir Milletvekili

Ulusal ve uluslararası basında yer alan haberlerde; Irak'ın Musul ve Kerkük petrolünü Ceyhan'a taşıyan **Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı (ITP)** kullanılarak yapılan petrol ticareti ve sevkiyatı ile ilgili olarak **Irak Hükümeti'nce Türkiye aleyhine 2014 yılında açılan uluslararası tahkim davasının** (Case No 20273/AGF/ZF/AYZ/ELU) 13 Şubat 2023 tarihinde sonuçlandığı, tahkimi Irak tarafının kazandığı, tahkim sonucuna göre Türkiye'nin toplamda **1.977.976.023.50 USD** + faiz tutarında bir bedeli Irak Hükümeti'ne tazminat olarak ödemesine karar verildiği, bu tutardan Türkiye'nin karşı talebiyle 1990'lardan gelen asgari taşıma miktarına ulaşamadığından dolayı taşıma ücreti kaybı ve bakım onarım gibi alacaklarının düşülüp nihai olarak Türkiye'nin **1.471.390.486.05 USD** + faiz tutarındaki tazminat ödeme cezasına çarptırıldığı bilgilerine yer verilmiştir.

Bu çerçevede;

- 1- Irak-Türkiye Petrol Boru Hattı (ITP) üzerinden 2014 yılından itibaren, Irak Anayasası'na aykırı olarak doğrudan Kuzey Irak Kürt Bölgesel Yönetimi ile petrol ticareti ve sevkiyatı yapıldığı iddiası doğru mudur? Bu iddiaya karşı ülkemizin hukuki argümanları nelerdir?
- 2- Davada Türkiye'yi Amerikalı bir avukatlık firması olan King&Spaldig mi temsil etmiştir? Bu avukatlık firması karara itiraz etmiş midir?
- 3- Irak ile Türkiye arasında 1973 tarihli milletlerarası anlaşmada uyuşmazlıkların çözümü Viyana Konvansiyonu, uygulanacak hukuk da uluslararası hukuk iken bu hükmün, 2010 yılında imzalanan zeyilname ile değiştirildiği, bu zeyilnamede uyuşmazlıkların çözüm yeri olarak Paris'teki Uluslararası Ticaret Odası'nın (ICC) Tahkim Mahkemesi ve uygulanacak hukukun da Fransız hukuku olarak değiştirildiği doğru mudur? Eğer değiştirildi ise değişikliğin sebebi nedir? Uyuşmazlıkların çözüm yerinin ICC Tahkim Mahkemesi olarak değiştirilmesi, devletlerarası bir anlaşmayı tümüyle ticari bir hüviyete büründürüp tahkime kolayca gitme yolunu açacağı dolayısıyla da böyle bir tazminat ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalılabileceği düşünülmemiş midir?

M. Salih UZUN
DP İzmir Milletvekili

- 4- 2010 yılındaki zeyilnamede veya eklerinde; Türkiye'nin petrolü sadece Irak Devlet Petrol Pazarlama Şirketi'nden (**SOMO**) alabileceğini ya da Irak Devleti'nin yegane petrol ihraç hakkının SOMO'ya ait olduğunu kayıt altına alan yahut bu yönde yükümlülük doğuran hükümler var mıdır? Varsa bu hükümlere neden uyulmamıştır?
- 5- Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattının operatörü BOTAS olmasına rağmen tahkime konu edilen Kuzey Irak petrolünün **TEC (Turkish Energy Company)** isimli Jersey adalarında kurulu şirket tarafından BOTAS'ın taşıma tarifesinin üç katına taşındığı doğru mudur? Bu durum taşıma anlaşmasına uygun mudur? Irak Hükümeti'nin bu hususu da tahkim konusu yaptığı ve kazandığı tazminatın **1.324.941.586 USD** tutarındaki kısmının bu husustan kaynaklandığı doğru mudur?
- 6- **Turkish Energy Company (TEC)** BOTAS'ın iştiraki olan TPIC'in iştiraki midir? Yöneticileri kimlerdir? Bu kadar alt-şirket, iştirak hangi amaçla kurulmaktadır? Bu şirketler hangi denetim usulüne tabidir? Buradaki muhtemel usulsüzlüklerin denetimi hangi hukuka göre yapılmaktadır?
- 7- Merkezi Irak Hükümeti'nin tahkime konu ettiği hususlardan biri de; Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin petrolü normal fiyattan daha ucuza sattığı ve dolayısıyla Irak Devleti'nin zarara uğradığı iddiasıdır. Paris ICC Tahkim Mahkemesi, Irak Hükümeti'nin bu iddiasını haklı bulmuş ve Türkiye'yi bu kalemden **673.034.437,50 USD tazminat ödemeye mahkûm etmiştir**. Bu durumda Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin bu hat üzerinden İsrail'e ve diğer büyük şirketlere iskontolu olarak yapmış olduğu petrol satışı sonucunda oluşan fark ve birçok yabancı şirketin bu yolla yapmış olduğu kâr Türk halkının cebinden çıkmış olmuyor mu?
- 8- 2010 tarihli zeyilnamelerinde, 1973 tarihli devletlerarası anlaşmadaki "Uyuşmazlıkların Çözümü" maddesini değiştirerek iki egemen ülke arasındaki sorunu ticari bir uyuşmazlık formatına indirgeyip ICC Paris Tahkim Mahkemesi'nde görülmesi yolunu açan ve böylece Türk halkının sırtına **1,47 milyar dolarlık** tazminat cezasının yüklenmesine sebep olan **dönemin bakanı ve bürokratları hakkında herhangi bir adli ya da bir işlem başlattınız mı?**